Mockdrills precautions

प्रवीण दीक्षित

निवृत्त पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य

Mock drill कशासाठी

- 22 एप्रिल 2025 रोजी काश्मीर येथील पहेलगाम येथे देशातील tourists सुट्टीसाठी गेले असताना दहशतवाद्यांनी 26 निरपराधी लोकांना डोक्यात गोळ्या घालून निघृण पणे ठार मारले.
- त्याला प्रत्युत्तर म्हणून भारताने पाकिस्तानला दहशतवाद्यांवर कारवाई करायला सांगितले. कारवाई करायच्या ऐवजी पाकिस्तानने भारतावरच आरोप केले.
- नाइलाजाने 7 मे रोजी भारताने पाकिस्तान मधील दहशतवादी तळांवर missile & drone चे हल्ले केले.

- त्यामुळे वचपा काढण्यासाठी पाकिस्तान भारतावर केव्हाही हवाई हल्ले करण्याची क्षेपणास्त्रे, ड्रोन टाकण्याची शक्यता आहे.
- हे हल्ले कुठे होऊ शकतात?
- संरक्षण स्थळे, दारुगोळ्याचे कारखाने, तेल शुद्धी करायच्या जागा, शेअर बाजार, आर्थिक महत्वाची ठिकाणे, गर्दीच्या जागा, संवेदनशील संशोधन संस्था
- गृह मंत्रालयाने संवेदनशीलते नुसार ह्यांचे 3 श्रेणीत विभाजन केले आहे.
- 244 भागात 7 मे रोजी mock drill घेण्यात आली

Mock drill चा उद्देश

- हवाई हल्ल्याची पूर्व सूचना देण्याची पद्धत किती प्रभावशाली आहे
- हवाई दलाशी संपर्क करण्यासाठी वापरण्यात येणारी hotline/Radio communication link व्यवस्थित काम करतीय का?
- नियंत्रण कक्षे कसे काम करतायत?
- हवाई हल्ल्याच्या प्रसंगी नागरी संरक्षणासाठी नागरीक, विद्यार्थी ह्याना त्यांनी करायच्या गोष्टींचे प्रशिक्षण देणे.
- अचानक black out करण्यासंबंधीचे उपाय समजावून सांगणे

- संरक्षित ठिकाणे camouflage   करणे. (बाहेरून ओळखता येणार नाहीत अशी व्यवस्था करणे)
- नागरी संरक्षण सेवा जसे वॉर्डन चे काम करणे, आग प्रतिबंधक कारवाई करणे, , सुरक्षित स्थळी लोकांना हलवणे, आगार (depot) सांभाळणे
- Black out करताना करावयाच्या कारवाईचे मोजमाप करणे
- सुरक्षित स्थळी लोकांना नेताना येणाऱ्या अडचणींचाआढावा घेणे.

Mock drill संबंधी video

- https://x.com/i/status/1919791178616348986
- https://www.youtube.com/watch?v=vDg0zdxm0Do

गृह मंत्रालयाच्या सूचना

- नागरिकांनी घरात वैद्यकीय किट , रेशन, टॉर्च, मेणबत्त्या ठेवाव्यात.
- मोबाइल व डिजिटल व्यवहार अयशस्वी होऊ शकतात, म्हणून रोख रक्कम सोबत ठेवा
- संदेश देण्यासाठी पर्यायी व्यवस्था तयार ठेवा जसे हॅम रेडिओ, शिट्टी
- फेक संदेश, विडिओ इतरांना पाठवू नका
- 112 India app चा वापर करून संकट काळासाठी मदत मागा.

हवाइ हल्ला सायरन

- सायरन नसल्यास घंटे चा/ भोंग्याचा वापर करा
- हवाइ हल्ल्यात सायरन वाजवून सामान्य जनतेला सतर्क केले जाते
- 3 वेळा सायरन वाजतो.
- 1ला warning, सुरक्षित ठिकाणी पोचा, जसे basement मधे
- 2रा हल्ला चालू झाला आहे , स्तब्ध रहा
- 3 रा all clear जखमींना रुग्णालयाात पोचवा

MOCK DRILL video

- https://www.youtube.com/watch?v=CeS8mYXodIg&t=413s&pp=ygUgbW9jayBkcmlsbCB0cmFpbmluZyBicmlnIG1haGFqYW4%3D

महत्त्वाचे धडे

- नागरिकांना प्रशिक्षण देणे , न घाबरता परिस्थितीला सामोरे जाणे,
- सुरक्षा योजना तपासणे – ब्लॅक आउट, इव्हॅक्युएशन, सायरन ठीक काम करतायत ना ह्याची खात्री करणे
- टीमवर्क वाढवणे- प्रशासन, स्वयंसेवक, आणि जनता यांच्यात समन्वय निर्माण करणे, ज्यामुळे धोक्याच्या वेळी सर्वजण एकत्र काम करतील
- चुका दुरुस्त करणे- ड्रिल दरम्यान झालेल्या चुका जसे सायरन ऐकू न येणे, लोक चुकीच्या ठिकाणी जाणे
- जागरूकता वाढवणे- युद्धात नागरिकांचा सहभाग वाढवणे

घ्यायची काळजी

- रेडिओ, दूरदर्शन वरील बातम्या पहा. News on air app download करा व त्याचा वापर करा
- सुरक्षित मार्ग व जवळील आश्रय स्थाने जाणून घ्या
- भौतिक नकाशा जवळ ठेवा
- बँडेज, first aid box जवळ ठेवा
- औषधे, बॅटरी, pencil cells जवळ ठेवा
- वाहनांचे दिवे प्रखर लावु नका

- घराची सुरक्षा –तळघरा पर्यंत पोचायची खात्री करा
- ब्लॅक आउट पडदे वापरा, दिव्यांचा उजेड बाहेर जाणार नाही ह्यासाठी कागद चिकटवा
- गर्दी पासुन संवेदनशील क्षेत्रांपासून दूर रहा
- वाहन इंधन भरून तयार ठेवा
- रक्तदात्यांची, डॉक्टरांची सूची व संपर्क क्रमांक सर्वांना माहीत असेल अशा ठिकाणी उपलब्ध ठेवा

धन्यवाद.